

VÆRDISÆTNING AF
SOCIALT UDSATTE ALMENE BOLIGOMRÅDER

ARKITEKTONISK KULTURARV I RINGPARKEN

SLAGELSE KOMMUNE

VÆRDISÆTNING AF SOCIALT UDSATTE ALMENE BOLIGOMRÅDER

© Arkitektskolen Aarhus
Udført med støtte af Realdania

PROJEKTTEAM:

Jannie Rosenberg Bendsen
Ida Munksdal Elland
Mogens A. Morgen
Tom Nielsen
Simon Ostenfeld Pedersen
Sidse Martens Gudmand-Høyer, projektleder.

EKSTERNE KONSULENTER:

Anna Mette Exner
Medarbejdere: Siri Ax Berlin & Rikke Søndergaard

Projektet udføres af

AARHUS SCHOOL OF ARCHITECTURE

Med støtte fra

Grafik: WALK

FORORD

Arkitektskolen Aarhus sætter med projektet *Værdisætning af socialt udsatte almene boligområder* (VAB) fokus på de arkitektoniske kulturarvsværdier i 15 store almene boligområder.

De almene boliger er hjem for omtrent 1/6 af danskerne og udgør en stor del af det byggede miljø i Danmark. Derudover har den almene boligbevægelse været en drivkraft i udviklingen af boligarkitekturen og industrialiseringen af byggeriet i Danmark. Mange af de store, almene boligområder står i dag overfor en række udfordringer af fysisk og boligsocial karakter, som skal løses for at sikre attraktive lejligheder i fremtiden. Det gælder både de murede byggerier opført før 1960 og særligt montagebyggerierne fra 1960'erne og 1970'erne, hvoraf de fleste allerede er blevet renoveret en eller flere gange.

De almene boligbebyggelser er del af vores nationale arkitektoniske kulturarv, som der bør værnes om ved at bruge den aktivt i udviklingen af boligområderne.

I store almene boligbebyggelser med boligsociale udfordringer bliver bygningsrenoveringer og sociale helhedsplaner ofte kombineret med fysiske, strukturelle forandringer. Hermed ændrer man også bebyggelsernes arkitektur forstået bredt fra landskab til bygning. Ændringerne kan bestå af infrastrukturelle ændringer i bebyggelsen, nedrivninger af bygninger eller nybyggeri. Derudover bliver der arbejdet med skalering, opdeling og ændring af udearealer. Disse forandringer kan ændre bygningernes arkitektoniske udtryk radikalt og kan være en måde at ændre en bebyggelses image på.

Som udgangspunkt bør der tages bevidst stilling til den enkelte bebyggelses arkitektoniske kulturarvsværdier forud for større fysiske forandringer. Denne stillingtagen er særlig vigtig i de store, almene boligbebyggelser fra 1960'erne og 1970'erne, som i dag vurderes som socialt udsatte. Det skyldes, at de fysiske træk, som ofte er vigtige i et arkitektonisk kulturarvsperspektiv, kan synes at være direkte i modstrid med de ønsker, man har til disse boligområder i dag.

1960'ernes montagebyggerier er ofte anlagt ud fra en idealistisk grundtanke om den funktionsopdelte by, hvor store næsten monofunktionelle boligområder var visuelt og fysisk skærmet fra deres omgivelser samt orienteret indad, mod egne opholdsarealer. I dag ønsker man omvendt at få integreret boligområderne med de omkringliggende kvarterer i langt højere grad. Resultatet kan derfor være, at man søger at gennemføre ændringer i bebyggelserne, som til dels kan synes i modstrid med de arkitektoniske kulturarvsværdier. Det betyder ikke nødvendigvis, at vi skal bevare og restaurere i traditionel forstand. Derimod kan opmærksomheden på de særegne arkitektoniske kulturarvsværdier understøtte en bevidst stillingtagen til, hvordan der kan værnes om den enkelte bebyggelses bærende fortælling med henblik på at udvikle dens iboende kvaliteter og potentialer.

Målet er at sikre den bærende fortælling i forening med kommende forandringer af områderne, så kulturarven bliver et understøttende aktiv i udviklingen, og at boligområderne kommer til at fremstå med en styrket arkitektonisk kvalitet.

Mogens A. Morgen
Professor, Arkitekt MAA

INTRODUKTION

Arkitektskolen Aarhus har vurderet de arkitektoniske kulturarvsværdier i de 15 hårdeste ghettoer, som fremgår af regeringens *Liste over hårde ghettoområder pr. 1. december 2018*.

FORMÅL

I nærværende rapport bliver vurderingen af Ringparkens arkitektoniske kulturarvsværdier præsenteret, ligesom det bliver undersøgt, hvordan bebyggelsen lever op til de aktuelle idealer og ønsker, som man typisk italesætter i forbindelse med omdannelsen af store almene boligområder i dag. Formålet med vurderingen er at skabe opmærksomhed på, hvordan bebyggelsens bærende fortælling fremadrettet kan anvendes i kommende fysiske forandringer af området.

Bebyggelsens arkitektoniske kulturarvsværdier er en kvalitet, der bør arbejdes videre med i den kommende udvikling, så Ringparkens særegne fortælling og værdier forenes med de nutidige behov for ændringer. Målet er for det første, at nærværende vurdering bliver anvendt strategisk i den fremtidige dialog mellem boligforening, kommune, Landsbyggefonden og rådgivere for derved at bidrage til en fælles forståelse af Ringparkens bærende fortælling. For det andet, at de beskrevne værdier kan blive rettesnor for, hvilke forandringer der foretages, og hvordan. Ved at tage udgangspunkt i de eksisterende arkitektoniske kulturarvsværdier kan man med en renovering sikre en bebyggelse, hvor det er dens egenart, historiske ophav samt oplevelsen af genkendelighed og identitet, der er med til at definere fremtiden.

METODE

Arkitektskolen Aarhus har udviklet en ny metode, der kombinerer vurderingen af boligbebyggelsernes arkitektoniske kulturarvsværdier med, hvordan de synes at leve op til nutidige idealer for denne type boligområder.

Bebyggelsens arkitektoniske kulturarvsværdier bliver vurderet i tre kategorier, kulturhistorisk, miljømæssig og arkitekto-

nisk værdi, der tager afsæt i de to officielt anerkendte værdisætningsmetoder inden for kulturarv i Danmark, SAVE¹ (Survey of Architectural Values in the Environment) og VAF² (Vurdering af Fredningsværdier). Samtidig trækkes der på metoden til screening af kulturmiljøer SAK³ (Screening af Kulturmiljøer), der kombinerer kulturarvsværdier med kulturmiljøernes udviklingspotentialer.

I rapporten bliver vurderingen af kulturarvsværdier holdt op mod nutidige fokuspunkter i arbejdet med omdannelse af socialt udsatte store almene boligområder. Disse fokuspunkter er formuleret med afsæt i en række evalueringer og udgivelser⁴ samt nyligt gennemførte almene boligrenoveringer i Landsbyggefondens regi. I nærværende rapport bliver bebyggelserne vurderet i henhold til tre nutidige fokuspunkter: det første angår boligområdets tilpasning og sammenhæng med omgivelserne, det andet omhandler graden af funktionsblanding og det tredje vedrører variation i skala, formgivning og graden af overgange fra private til offentlige rum.

Med udgangspunkt i vurderingen af kulturarvsværdier og de nutidige fokuspunkter bliver rapporten afsluttet med en række anbefalinger, som peger på, hvad der særligt er væsentligt at have for øje i det fremtidige arbejde med udviklingen af boligområdet.

ET GRUNDLÆGGENDE SKISMA

Det har vist sig, at de idealer, som lå bag mange af de 15 bebyggelser, da de blev opført, er i modstrid med de nutidige idealer, som er knyttet til store, almene boligområder. Det er særligt de fysiske træk, som er af stor kulturhistorisk værdi, der viser sig at stå i kontrast til, hvad man i dag værdsætter arkitektonisk og miljømæssigt. Der ligger derfor en fremtidig opgave i at tænke de arkitektoniske kulturarvsværdier sammen med nutidige ønsker, og det på en måde, hvor umiddelbart modstridende dagsordner understøtter hinanden bedst muligt. I denne proces er det vigtigt at undersøge, hvilke værdier, der er vigtige at bevare i et længere fremtidigt tidsperspektiv.

Beskrivelserne er udtryk for en arkitektfaglig vurdering, der med fordel kan indgå i det videre dialog- og udviklingsforløb. Vurderingerne er baseret på eksisterende beskrivelser og udvendige besigtigelser af bebyggelserne. Vurderingerne er ikke udtryk for et facit, men skal ses som en anbefaling til, hvordan bebyggelsernes iboende egenskaber, kvaliteter og arkitektoniske kulturarvsværdier kan blive styrket fremadrettet. Vurderingerne bør indgå i den efterfølgende proces med boligforeninger, boligorganisationer, kommuner og rådgivere i udviklingen af områderne.

INDHOLD

Rapporten består af en kortlægning, en vurdering og en konklusion med anbefalinger.

BÆRENDE FORTÆLLING

Her opsummeres den samlede vurdering af bebyggelsens bærende fortælling sammen med en kort oplistning af de fysiske træk, som er vigtigst for, at denne fortælling kan aflæses i bebyggelsen.

KORTLÆGNING

Kortlægningen er en beskrivelse af boligbebyggelsen, som den ser ud i dag. Beskrivelsen er baseret på besigtigelser af bebyggelsernes ydre, og de fysiske træk som er væsentlige for vurderingen:

By og landskab

Her beskrives bebyggelsens placering i landskabet og bystruktur samt overgangen fra bebyggelsen til de nærliggende omgivelser.

Bebyggelsesplan – bygninger og udearealer

Her beskrives bebyggelsesplanen, den landskabelige karakter, formgivningen af bygninger og udearealer samt den interne infrastruktur.

Originalitet

Her beskrives bebyggelsens renoveringshistorie samt hvilke træk, der stammer fra da bebyggelsen blev opført, og hvilke der er senere ændringer.

VURDERING

Værdisætningen er baseret på eksisterende fysiske forhold og er vurderet i tre værdikategorier. Vurderingen i hver enkelt kategori rangeres fra 1 til 5, hvor 1 er den laveste værdi og 5 den højeste. Der er ikke foretaget indvendige besigtigelser, og vurderingen af bebyggelserne forholder sig kun til det udvendige.

Kulturhistorisk værdi

Tilskrives fysiske forhold, som viser noget om tidligere funktion, brug, idealer, byggeskikke og opførelsestidspunktet, men værdien tilskrives også ændringer over tid, som viser en udviklingshistorie.

Miljømæssig værdi

Den miljømæssige vurdering har fokus på forholdet mellem bebyggelsen og den omgivende by, mellem bygninger og udearealer, bebyggelsesplanens rumlige organisering og den landskabelige bearbejdning samt variationer i skala og brug i uderum. Der arbejdes med overordnede vurderinger, og der bliver ikke gået i detaljer omkring typer af beplantning, belægninger og lignende.

Arkitektonisk værdi

Tilskrives rumlige kvaliteter ved bebyggelsen som helhed, og ved de enkelte bygning-

ernes udformning og materialitet som f.eks. karakteristisk formgivning, proportionering, konstruktioner, skala, kompositioner, materialer, håndværk, lysforhold, atmosfære, funktionelle sammenhænge, detaljer samt sammenhænge og hierarkier.

NUTIDIGE FOKUSPUNKTER

Her beskrives, hvordan bebyggelsens arkitektoniske kulturarvsværdier og den bærende fortælling står i forhold til tre nutidige fokuspunkter, der samlet repræsenterer en række ønsker, som typisk fremføres nu om dage i forbindelse med strukturelle forandringer af store socialt udsatte almene boligområder. Registreringen i hvert enkelt fokuspunkt er rangeret fra 1 til 5, alt efter i hvor høj grad bebyggelsen synes at kunne leve op til fokuspunktet, hvor 1 er den laveste værdi og 5 den højeste.

Bymæssig integration

I hvor høj grad hænger bebyggelsen sammen med de omgivende områder visuelt, fysisk og funktionelt. Findes der tilbud, som kan tiltrække udefrakommende, eller infrastruktur som naturligt leder udefrakommende gennem eller ind i bebyggelsen.

Funktionsblanding

Er der en variation af tilbud i bebyggelsen udover boliger f.eks. skoler, erhverv, detail-

handel, café og lignende? Er der en variation i boligtyper i forhold til ejerformer og i forhold til de forskellige almene boligtyper: ældre-, ungdoms- og familieboliger?

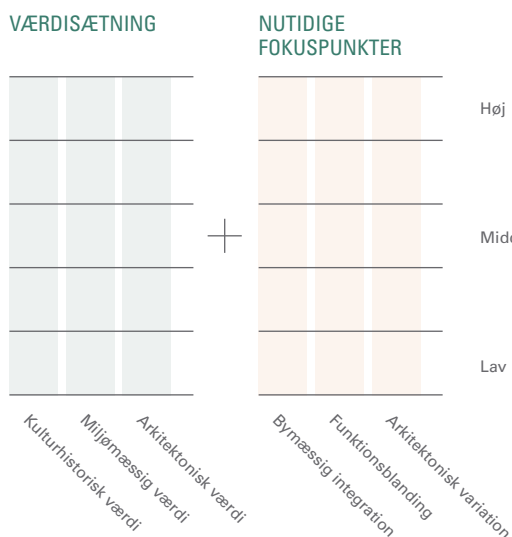
Arkitektonisk variation

Adskiller bebyggelsen sig væsentligt fra sine omgivelser arkitektonisk og skalmæssigt? Er der en variation i bebyggelsesplan, bygningsformer, formgivning og materialitet internt i bebyggelsen? Er der en variation i udearealernes opdeling i private, semi-private, halv-offentlige og offentlige områder?

ANBEFALINGER

Her anbefales, hvilke fysiske træk man bør være særlig opmærksom på ved kommende fysiske og strukturelle forandringer i bebyggelsen. Anbefalingerne er formuleret med afsæt i hvilke træk, der er væsentlige at fastholde for, at bebyggelsens bærende fortælling kan komme med ind i fremtiden, samt ud fra en forventning om, at man i bebyggelsen ønsker at øge graden af bymæssig integration, funktionsblanding og arkitektonisk variation.

EKSEMPEL PÅ VURDERINGS-DIAGRAM

REFERENCER:

- 1 Kulturarvsstyrelsen. *SAVE- Kortlægning og registrering af bymiljøers og bygningers bevaringsværdi*. Kulturarvsstyrelsen, 2011.
 - 2 Kulturarvsstyrelsen. "VEJLEDNING. Vurdering af Fredningsværdier." Kulturarvsstyrelsen, 2012.
 - 3 Morgen, M. A. & Pedersen, S. O (red.). *Screening af kulturmiljøer: Metodevejledning*. Arkitektskolen Aarhus, 2018.
 - 4 Bech-Danielsen, C. & Mechlenborg, M. *Renovering af almene boligområder: Evaluering af fysiske indsatser i perioden 2014-2016*. SBI 2017:11. Statens Byggeforskningsinstitut, 2017.
- Bech-Danielsen, C & Stender, M. *Fra ghetto til blandet by : danske og internationale erfaringer med omdannelse af udsatte boligområder*. Gad, 2017.
 - Bjørn, N. (red.). *Arkitektur der forandrer: fra ghetto til velfungerende byområde*. Gad, 2008.

RINGPARKEN

SLAGELSE KOMMUNE

Kommune:
Boligselskab:

Arkitekt:
Entreprenør:
Opført:

Renoveret:
Antal boliger og boligtyper:
Øvrige funktioner:
Antal beboere:

Slagelse Kommune
Slagelse almennyttige Boligselskab: En
afdeling. FOB: fire afdelinger
Herman Steudel & J. Knudsen Pedersen
J. K. Dinesen
1963-1969 (1972)
1997-1999
868 familieboliger fra 1 til 4 værelser
Fælleshus, institutioner og butikslokaler
1979

Kilde: De 16 "hårdeste" ghettoområder. Dokumentation af de konkrete virkninger af
parallelsamfundspakken. BL Danmarks Almene Boliger, 2018.

DEN BÆRENDE FORTÆLLING

Ringparken er et typisk eksempel på de store almene montagebyggerier, der blev opført som led i udvidelsen af de gamle købstæder i løbet af 1960'erne og 1970'erne. Dette ses i bebyggelsens store størrelse og placeringen nord for Slagelses gamle bykerne. Bebyggelsesplanen afspejler stadig de velfærdsvisioner, der lå bag de store almene montageboligbyggerier i beton, som var resultatet af boligpolitikken, og som følge heraf industrialiseringen af byggeriet i løbet af 1960'erne. Ringparken vidner desuden om tidens ambitioner om rolige boligområder skærmet ved hjælp af terrænbearbejdning og beplantning samt idealet om gode og funktionelle lejligheder til alle, uanset indkomst. Endvidere afspejler butikstorv og institutioner idealet om muligheden for indkøb og børnepasning tæt på hjemmet. I bebyggelsen kan man også se samtidens ønske om at adskille gående og kørende trafikanter i form af separate parkeringsarealer med bilkørsel primært langs yderkanten af bebyggelsen, og at der stort set kun er stier til bløde trafikanter mellem boligblokkene.

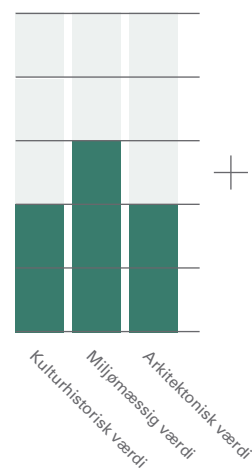
Ringparken er tillige et godt eksempel på, hvordan disse montagebyggerier allerede fra slutningen af 1980'erne og frem i flere tilfælde har været igennem flere renoveringer. I Ringparken er dette tydeligt, da den er blevet gennemgribende renoveret med nye facader, nye tagformer og udearealer.

”RINGPARKEN VIDNER OM TIDENS AMBITIONER OM ROLIGE BOLIG-OMRÅDER SKÆRMET VED HJÆLP AF TERRÆNBEARBEJDNING OG BEPLANTNING SAMT IDEALET OM GODE OG FUNKTIONELLE LEJLIGHEDER TIL ALLE, UANSET INDKOMST”

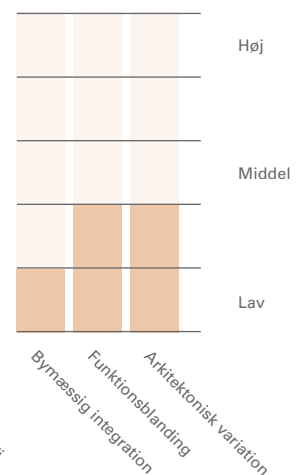
SÆRLIG VIGTIGT FOR DEN BÆRENDE FORTÆLLING:

- Bebyggelsesplanens retvinklede struktur med et lille butikscen-ter, fælleshus og boligblokke orienteret mod grønne områder.
- Terrænbearbejdningen der anviser et hierarki i brugen af ude-arealer til leg, kørende og gående trafik.
- Det grønne bælte med træbeplantning, gangsti og høj hæk mod Nordre Ringgade samt græsplæner, der flyder ind mellem blokkene.
- At bebyggelsen fremtræder som et sammenhængende bolig-område i kraft af formgivning og det arkitektoniske udtryk.
- At renoveringen har ændret det arkitektoniske udtryk fra et montagebyggeri i beton til et muret byggeri.

VÆRDISÆTNING

NUTIDIGE FOKUSPUNKTER

KORTLÆGNING

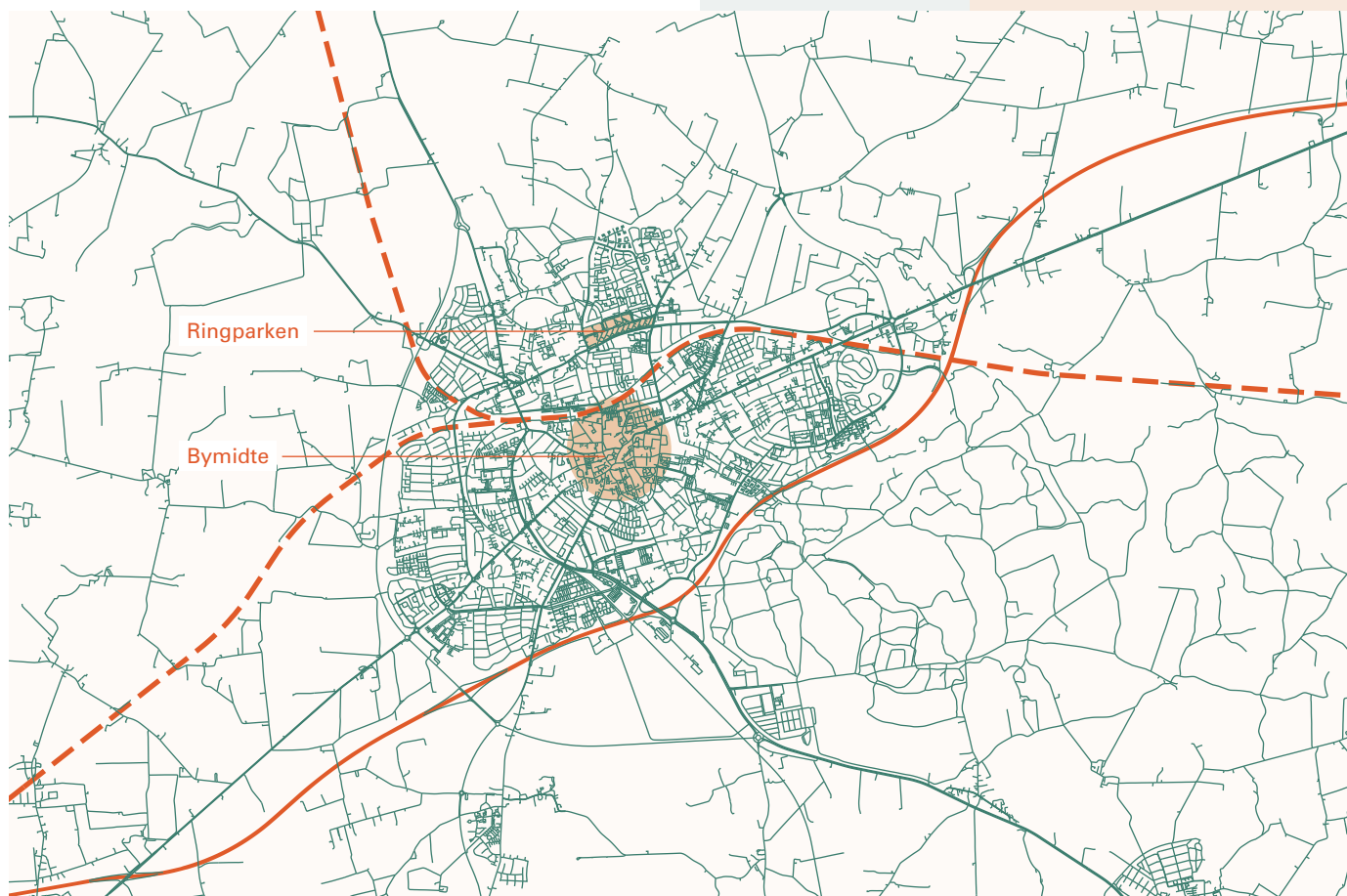
BY OG LANDSKAB

Ringparken ligger i den nordlige del af Slagelse, lige umiddelbart nord for Nordre Ringgade, og var sammen med de omkringliggende områder en del af udbygningen af Slagelse i 1960'erne og 1970'erne. Bebyggelsen ligger en kort køretur fra Slagelse midtby og Slagelse Station. Området er karakteriseret ved stort set at være funktionsopdelt med et boligområde mod nord. Mod øst ligger en skole, institutioner og fritidsfaciliteter samt mindre boligområder længst mod øst og i udkanten af byen. Mod syd, mellem Nordre Ringgade og banelegemer, ligger henholdsvis mindre boligområder med institutioner, et større, grønt område og et mindre erhvervsområde. Mod vest ligger et større erhvervsområde med enkelte uddannelsesinstitutioner, især mod nordvest, hvorefter byen flyder ud i landskabet med opdyrkede arealer.

Ringparken er placeret nord for Slagelse bymidte ud til Nordre Ringgade. Bebyggelsens placering og dens store størrelse vidner om, at Ringparken blev opført som en del af udbygningen af Slagelse i 1960'erne og 1970'erne.

0 Km 4 Km

— Motorvej
- - - Jernbane

Ringparken er udlagt i et tydeligt bearbejdet terræn. Mod nord afgrænses bebyggelsen af vejen Albert Ibsensvej, hvor der i den vestlige ende ligger enfamiliehuse på den modsatte side af vejen, dog adskilt med hegn eller plankeværk. I den østlige del af vejen ligger et grønt område med en institution. Langs Albert Ibsensvej er der desuden parkeringspladser langs boligblokkene.

Mod øst afgrænses bebyggelsen henholdsvis af Arnskovsvej, hvor der ligger en anden almen boligbebyggelse, Schackenborgvænge, og Rosenkildevej. Mod syd støder bebyggelsen helt op til Nordre Ringgade, dog adskilt fysisk fra vejen med en mindre jordvold med træbeplantning, en gangsti og en høj hæk. Der er en åbning i beplantningen overfor det grønne område på den anden side af Nordre Ringvej, men der er ikke umiddelbart mulighed for at krydse vejen. Mod vest løber Valbyvej, hvor der mellem vejen og bebyggelsen på den sydlige side af Kierulffsvej ligger en lille gruppe bygninger.

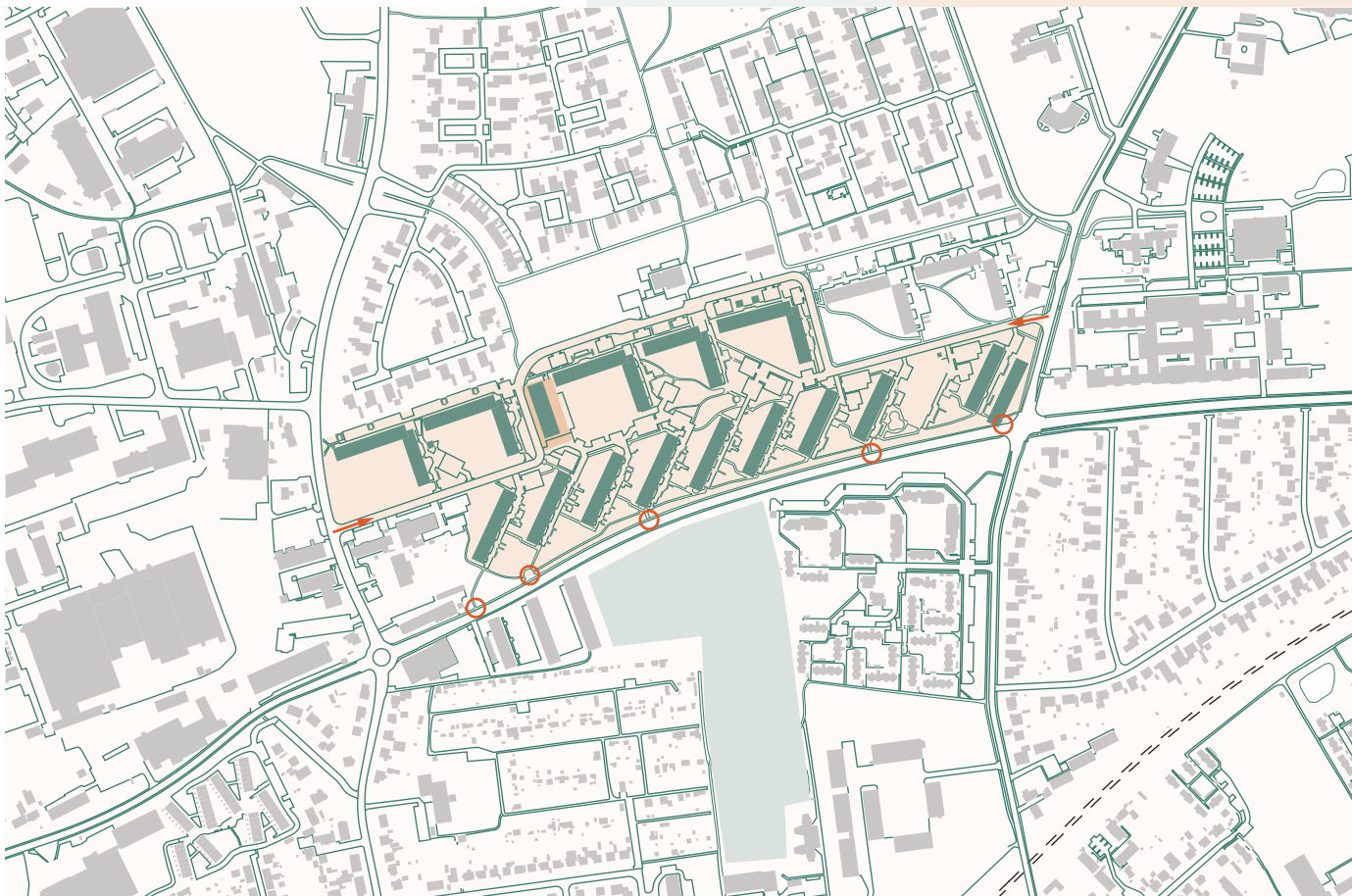

Ringparken ligger langs Nordre Ringvej, men er dog adskilt fra vejen med en høj hæk og et stiforløb.

0 m 500 m

- Åbning i hæk
- Tilkørsel
- Område ved butikker

Ringparken er skærmet af en høj hæk ud mod Nordre Ringvej i syd. Flere åbninger i hækken giver adgang til stien indenfor hækken. Mod vest er bebyggelsen også skærmet af beplantning og en lille jordvold, mens der er hegn mellem bebyggelsen og vejen i vest.

BEBYGGELSESPAN – BYGNINGER OG UDEAREALER

Kierulffsvej, der løber midt igennem Ringparken, er i dag delt på midten af et lille grønt område med karakter af park. Parkeringsområderne i bebyggelsen er primært placeret ud til Kierulffsvej og langs blokkene mod nord. Butiksbygningen ligger ud til den lille Jacob Dampesvej, som forbinder Kierulffsvej med Albert Ibsensvej, der løber nord om bebyggelsens nordøstre blokke.

- 1 Butiksbygning
- 2 Institutioner/klubber
- Boligområde
- Parkering

0 m 200 m

Bebyggelsesplanen er organiseret i en stram struktur omkring Kierulffsvej, som deler bebyggelsen i to. Selve Kierulffsvej er blevet brudt op og lukket på midten med et mindre grønt område, derudover bugter vejforløbet sig mellem parkeringspladser, grønne områder og boligblokke. På den sydlige side af Kierulffsvej ligger ti boligblokke med regelmæssig afstand, men skævt i forhold til vejen. Op mod Kierulffsvej er der mindre områder med parkeringspladser ved hver boligblok. På den nordlige side af vejen er placeret ti boligblokke, der ligger sammen to og to i en retvinklet formation, herudover ligger fire blokke i samme struktur, men som en del af Schackenborgvænge. I den vestlige ende ligger et mindre butikscenter i form af en længe med butikslokaler.

Ringparken består af 20 boligblokke i fire etager over en høj kælder. Boligblokkene er opført af betonelementer, men facaderne er beklædt med skærmtegl i en blanding af rødlige og brune mursten og plader af metal i forskellige nuancer af grå. De nederste brystninger mod indgangssiden er malede. Sadeltagene, med en meget svag hældning, er dækket med tagpap, og der er et stort udhæng over gavlene. I den nordlige del af bebyggelsen er udhængene særligt store og bæres af slanke søjler af metal. Altanererne er inddækkede med glas. Indgangene er markeret med et vindfang af glas, og herover er der enten et svagt tilbagetrukket felt mellem murstenene med glas, eller også er en del af facaden trukket tilbage fra facadeflugten med en halv sten. I dette felt er hvert tredje skifte trukket frem fra facadeflugten. Boligerne i stueetagen har direkte adgang til private haver.

I begge dele af bebyggelsen ligger parkeringspladserne for sig selv, og der er gang- og cykelstier på tværs af bebyggelsen, samt grønne områder mellem blokkene. I udkanten af bebyggelsen mod syd ligger en gangsti afskærmet af en mindre jordvold med træbeplantning og hæk mod Nordre Ringgade. Jordvolden og beplantningen er enkelte steder gennembrudt af mindre stier, og ved en enkelt udgang til ringgaden står et espalier med store åbninger og en lille brolagt plads med bænke. Udearealerne mellem blokkene er indrettet på forskellig vis med legepladser, bænke og beplantning.

Kierulffsvej er blevet brudt op på midten, og der er blevet anlagt en grøn plads med sti- og vandforløb.

Mod nord støder Ringparken op til en institution og enfamiliehuse.

Boligblokkene er blevet renoveret og har fået nye facader med mursten og plader.

Blokkene har fået nye rejste tage, og der er grønne områder mellem og omkring dem. Mod Nordre Ringgade er terrænet hævet.

ORIGINALITET

Ringparkens boligblokke er blevet ændret væsentligt siden opførelsen. Området gennemgik i 1997-1999 en gennemgribende renovering, som opdaterede boligerne og skabte nye udearealer. Bebyggelsen blev opført som betonelementbyggeri med åbne altaner, der nu er blevet efterisoleret og skalmuret. De tidligere åbne altaner er blevet lukkede.

Den centrale Kierulffsvej er blevet lukket, opbrudt på midten og omlagt, så en del af vejen bugter sig. Det nye vejforløb har ligeledes skabt nye parkeringsarealer og et centralt grønt område. Tidligere lå parkeringspladserne langs hver enkelt blok i den sydlige af del af bebyggelsen. De grønne områder i den resterende del af bebyggelsen har til dels fået nyt inventar og beplantning.

Der er bibeholdt enkelte fysiske træk fra da Ringparken blev opført, disse omfatter selve placeringen af blokkene, dele af parkeringsarealerne og terrænbearbejdningen. Butikscenteret vurderes også at være anlagt umiddelbart i forbindelse med opførelsen.

Ringparken anno 1969. Foto af Steen Rasmussen, trykt på s. 5 i Sjællands Tidende Weekend 1.3.1969. Fotoet er venligst udlånt af Slagelse Stads- og Lokalarkiv - Slagelse Arkiverne.

VURDERING

KULTURHISTORISK VÆRDI

By og landskab

Ringparkens kulturhistoriske værdi knytter sig til bebyggelsens placering nord for den gamle købstads bykerne langs den store ringgade, der sammen med bebyggelsens store skala afspejler, at bebyggelsen blev opført som led i udvidelsen af Slagelse i løbet af 1960'erne og 1970'erne. Bebyggelsens store størrelse vidner samtidig om, at det her ikke var individet, men derimod fællesskabet, som var bygherre.

Bebyggelsesplan

Der er også kulturhistorisk værdi knyttet til den stringente og stramme bebyggelsesplan, der vidner om 1960'erne og 1970'ernes almene montagebyggeri opført efter vedtagelsen af montagecirkulæret i 1960, som blev vedtaget af regeringens økonomiudvalg. Cirkulæret fik afgørende indflydelse på dansk boligbyggeri, og omhandlede en effektivisering af byggeprocessen uden sidestykke i historien. Serieframstilling, præfabrikation og rationaliserede arbejdsgange var midlerne til at skabe et stort antal boliger på kort tid og samtidig etablere et velfungerende produktionsapparat.

Som resultat af cirkulæret blev det i første omgang besluttet at opføre fire store planer: Ballerupplanen, Sydjyllandsplanen, Gladsaxeplanen og så Albertslundplanen, som var det eneste lave byggeri. Efterfølgende blev der i løbet af 1960'erne og 1970'erne opført mange tusind lejligheder i bebyggelser af industrialiserede betonelementer. Bebyggelserne har i eftertiden fået tilnavnet kransporsbebyggelser, og disse var således ikke kun resultatet af en arkitektfaglig bearbejdning, men snarere af udviklingen inden for det nye industrialiserede byggeri – og af et politisk ønske om at afhjælpe boligmanglen, som havde været et problem siden efterkrigsårene.

Kransporsplanerne bestod af stokke i forskellig længde udlagt i en oftest retvinklet komposition, anlagt efter hensyn til produktion, opførelse og montering af elementer snarere end til terræn- og omgivelsestilpassede.

Butiksbygningen og institutionsbebyggelsen er også af kulturhistorisk værdi, da de vidner om idealet om, at der i de store boligområder skulle være mulighed for indkøb og børnepasning.

Datidens bebyggelsesplaner bærer også præg af den stigende bilisme og deraf ønsket om mere plads til parkeringspladser.

Ringparkens blokke ligger i en stringent og stram bebyggelsesplan, hvor en del af blokkene er lagt i en retvinklet struktur, som er typisk for kransporsbebyggelserne.

Ringparken er udlagt med store fælles opholdsarealer mellem blokkene. Rummene er indrettet med legepladser, borde og bænke, og giver mulighed for masser af lys i lejlighederne, da blokkene ikke skygger for hinanden.

I Ringparken er trafikken adskilt, og der er mange parkeringspladser, hvilket vidner om datidens stigende bilisme og ønsket om mere plads til bilerne.

Heraf kom ligeledes ønsket om at adskille den gående og kørende trafik for at øge trygheden i bebyggelserne, hvilket også kan ses i Ringparken, hvor der, på trods af en delvis omlægning af en vej, er en tydelig adskillelse af kørende og gående trafik, som skaber rolige adgangsforhold til boligerne, og på samme tid sikrer gode og klart definerede udeområder til børneleg og ophold.

Den nyere renovering er også af kulturhistorisk værdi, da den afspejler de æstetiske præferencer, som var gældende, da renoveringerne blev udført. Senere tiders arkitektoniske idealer kommer således til udtryk i boligblokkenes store tagudhæng, heraf nogle understøttet af slanke søjler i metal, de inddækkede altaner og facadebeklædninger med skærmtegl og plader af metal, som var særligt udbredte i 1990'erne. Særligt afspejler renoveringerne også de nutidige idealer og forståelser af et godt boligområde, især den nye indretning af udeområderne med moderne udformede legepladser, opholdsområder, inventar og stiforløb, hvor der er arbejdet med stor variation i flader, funktioner og typer af leg samt i opbrydning af kantzoner.

Ringparkens kulturhistoriske værdi vurderes samlet set til at være lav til middel.

VÆRD AT BEVARE:

- Den stringente bebyggelsesplan, hvor blokkene har et klart hierarki med en indgangsside og en haveside.
- Opdelingen af gående og kørende trafik internt i bebyggelsen.
- Butiksbygningen.
- At det nye arkitektoniske udtryk og bearbejdningen af udearealer søger at bryde udtrykket og ensartetheden i den oprindelige montagebebyggelse i beton.

Ringparken blev renoveret i 1990'erne og især tagene, der understøttes af metalsøjler, er typisk for tidens arkitektoniske idealer.

Facaderne med mursten, plader og indgangspartier er fra renoveringen i 1990'erne.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

By og landskab

Den miljømæssige værdi ved Ringparken er knyttet til den forholdsvis korte afstand til bymidten. Dertil kommer afskærmningen af bebyggelsen mod de omgivende store veje i form af den frodige, grønne beplantning, der også samler bebyggelsens mange blokke til en helhed og skaber sammenhæng mellem disse og de grønne rum i bebyggelsen.

Bebyggelsesplan

Derudover er der miljømæssig værdi knyttet til de mange grønne rum mellem boligblokkene med forskelligt udformede legepladser, opholdsrum med bænke og borde samt de individuelle haver i tilknytning til lejlighederne i stueetagen.

Ringparkens miljømæssige værdi vurderes samlet at være middel.

VÆRD AT BEVARE:

- Det lange, sammenhængende, grønne område mod syd, der har parkkarakter med varieret terrænhøjde og en variation i funktioner og inventar.
- Uderummene mellem boligblokkene med hver deres identitet og inventar samt de private haver ved stuelejlighederne.
- De ældre træer i bebyggelsen.

Et langt, grønt bælte med jordvold, ældre træer, hække og stier forløb afskærmer bebyggelsen mod Nordre Ringvej.

Der er adgang til Ringparken flere steder langs Nordre Ringvej, her med en lille plads og fin, grøn beplantning.

De grønne arealer er indrettet på forskellig vis, og i udkanten af bebyggelsen mod syd står der flere ældre træer og bænke langs stierforløbet.

ARKITEKTONISK VÆRDI

By og landskab

Ringparkens arkitektoniske værdi er overordnet knyttet til bebyggelsen som helhed, der fremstår som et samlet hele, dels med en klar opdeling og organisering både i forhold til omgivelserne og internt i bebyggelsen, dels med et ensartet arkitektonisk udtryk.

Bebyggelsesplan

Der er desuden arkitektonisk værdi knyttet til bebyggelsen, hvor den nyere bearbejdning af blokkens facader og gavle har medført en opbrydning af de oprindeligt, ensartede industrialiserede facader både mod adgangsstierne og haverummene. Især bearbejdningen med skalmuringen, hvor mindre forskydninger i muringen ved indgangspartierne resulterer i en enkel reliefvirkning. Herudover skal fremhæves de vertikalt sammenhængende glas- og murpartier omkring altaner, da de medvirker til opbrydning af de ellers langstrakte facader ved at give bygningerne en vertikal betoning.

Også de næsten ubrudte tagflader tilskrives arkitektonisk værdi, da de medvirker til indtrykket af en samlet bebyggelse samt til en karakteristisk fremtræden.

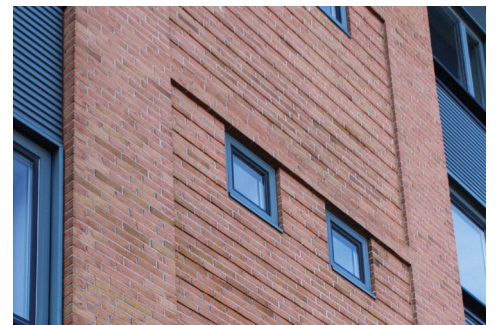
Den arkitektoniske værdi for Ringparken vurderes samlet set at være lav til middel.

VÆRD AT BEVARE:

- At bebyggelsen fremtræder som et sammenhængende boligområde i kraft af formgivning og det arkitektoniske udtryk.
- Opbrydningen af skala i facaderne og i forbindelse med overgange fra bygninger til udearealer.

Bebyggelsen fremstår som en helhed med et ensartet arkitektonisk udtryk.

De mindre forskydninger i muringen ved indgangspartierne giver en enkel reliefvirkning.

Den nyere bearbejdning af blokkens facader og gavle har medført en opbrydning af de oprindeligt ensartede og horisontalt orienterede facader både mod adgangsstierne og haverummene.

NUTIDIGE FOKUSPUNKTER

Ringparken er et typisk eksempel på de store almene montagebebyggelser fra 1960'erne og frem, som siden er blevet renoveret og ændret, da disse bebyggelser var udtryk for andre idealer og ønsker, end dem som i dag typisk beskrives i forbindelse med de store almene montageboligbebyggelser.

I dag er der ofte ønske om en højere grad af bymæssig integration, funktionsblanding og arkitektonisk variation i de store almene bebyggelser. Dette skal gerne ske gennem fysiske og visuelle forbindelser til de omkringliggende områder. Derudover er der større opmærksomhed på at etablere forskellige typer boliger i områderne f.eks. almene ældre- og ungdomsboliger samt andre ejerformer. Der efterspørges i dag ligeledes andre funktioner udover boliger f.eks. butikker, erhverv eller kulturinstitutioner, som kan trække andre ind i

boligbebyggelsen. Ligeledes efterspørges der ofte en større variation af tilbud i udearealerne, nedbrydning af skala og større bearbejdning af privat, semi-privat, semi-offentlig og offentlige områder.

Den seneste renovering af Ringparken afspejler, at man har søgt at imødekomme mange af disse ønsker eksempelvis i bearbejdningen af facaderne og udearealerne. Bebyggelsen står derfor i dag med et markant andet arkitektonisk udtryk end ved opførelsen.

FYSISKE TRÆK AF VIGTIGHED FOR NUTIDIGE FOKUSPUNKTER:

BYMÆSSIG INTEGRATION

- Bebyggelsen er mod nord, vest og øst i ringe grad integreret med de omkringliggende kvarterer, mens den mod syd har mindre åbninger mod Nordre Ringgade.
- Opdelingen af Kierulfssvej vanskeliggør gennemkørsel i bebyggelsen.

Graden af bymæssig integration i Ringparken vurderes samlet set at være lav.

FUNKTIONSBLANDING

- Der ligger et lille lokalt butikscenter og institutioner i bebyggelsen. Der er således kun få tilbud til udefrakommende i Ringparken som f.eks. attraktive butikker, café eller kulturinstitutioner.
- Der er kun almene familieboliger i bebyggelsen. Det er en kvalitet, at familieboligerne har forskellige størrelser.

Graden af funktionsblanding i Ringparken vurderes samlet set at være lav til middel.

ARKITEKTONISK VARIATION

- Ringparken adskiller sig ved sin store skala i forhold til de tilstødende boligområder, ligesom blokkene fremstår som et sammenhængende område i kraft ensartet materialeholdning og formgivning.
- Inden for bebyggelsen er der få variationer i boligblokkenes arkitektoniske udtryk.
- Der er kun arbejdet med få variationer i opdelingen af udeområderne i private, semi-private, halvoffentlige og offentlige zoner samt i programmering og skalering.

Graden af arkitektonisk variation i Ringparken vurderes samlet set at være lav til middel.

ANBEFALINGER

Tanken bag nedenstående anbefalinger er at sikre Ringparkens bærende fortælling i forening med kommende forandringer, så den arkitektoniske kulturarv kan blive et aktiv i udviklingen. Anbefalingerne er formuleret med udgangspunkt i, at man typisk ønsker at højne de store almene boligområders evne til at leve op til de tre nutidige fokuspunkter: bymæssig integration, funktionsblanding og arkitektonisk variation gennem fysiske og strukturelle forandringer af den eksisterende bebyggelse. Anbefalingerne peger på hvilke fysiske træk, der med fordel både kan arbejdes videre med og værnes om i forbindelse med, at man skaber forandringer ud fra målsætninger og idealer, som kan synes i direkte modsætning til de tanker, som lå bag de store almene betonelementbebyggelser fra 1960'erne og 1970'erne som Ringparken. Anbefalingerne bør fungere som et afsæt i den videre dialog om udviklingen af bebyggelsen mellem boligselskab, afdelingsbestyrelse, beboere, rådgivere og kommune.

Den bærende fortælling og de fysiske kendetegn, som afspejler de oprindelige tanker og idealer bag bebyggelsen, er svækket i Ringparken, da den senere renovering har medført omfattende ændringer af den oprindelige formgivning. Ringparkens arkitektoniske udtryk afspejler derfor i højere grad de samtidige idealer ved renoveringstidspunktet. Ved fremtidige strukturelle forandringer i Ringparken er det særligt vigtigt at arbejde videre med kulturarvsværdierne på et overordnet, landskabeligt og helhedsplansniveau. Det anbefales, at man er opmærksom på:

- Bebyggelsesplanen med store grønne udearealer og butiksbygning.
- At bebyggelsen fortsat fremstår som en samlet bebyggelse, der bindes sammen af formgivning og materialeholdning.
- At der fortsat kan opleves et hierarki i opholdsrum i udearealerne, der spænder fra private haver, leg, mindre ophold og større beplantede arealer selvom disse programmeres og bearbejdes yderligere.

